

Izhaja drugo soboto
vsakega mesca
Uredništvo in upravn.:
Dunaj XVI/2,
Neulerchenfelderstrasse 21.
Inserati se sprejemajo
in poceni zaračunajo.
Rokopisi se ne vračajo.

GLASNIK

Naročnina:
Za Avstrijo celo leto K 1.50
Za inozemstvo „ „ K 2.—
Posamezne številke h 10.
Odpriete reklamacije so
poštne proste.
Poštno-hran konto: 88.153.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Št. 8.

Ljubljana, dne 7. septembra 1912.

V. leto.

Ljubljansko kršč. socialno tobačno delavstvo.

Katoliški svet se pokloni ta mesec sv. Evharistiji, našemu Gospodu Bogu Izveličarju v podobi sv. Rešnjega Telesa na velikem mednarodnem shodu na Dunaju. Slavlje na čast presvetemu Rešnjemu Telesu bo velikansko. Zastopan bo ves katoliški svet. Naš presvitli vladar, cesar Franc Jožef I. je sam prevzel pokroviteljstvo letošnjega mednarodnega evharističnega kongresa na Dunaju in se ga tudi sam kljub svoji čestitljivi, visoki starosti osebno udeleži z vladarsko rodbino. Cearski Dunaj se pripravlja, da dostojno proslavi slavlje, prirejeno presvetemu Rešnjemu Telesu na čast. Na Dunaj pohiti ob tej priliki tudi več tobačnih delavcev in delavk.

Ob tej priliki bodi omenjeno, da se naši preljubezni, prepobožni in tako verni socialni demokratje z vso silo in vprav s pekleno besnostjo zaganjajo v slavlje, ki je prirejeno Sv. Evharistiji na čast. Kdor je še ohranil iskrico vere, mora ob zasmehovanju evharističnega shoda po socialni demokraciji in po liberalcih zasovražiti te ljudi, ki jim niti to, kar je najsvetejše vsakemu katoličanu, vsaki katoličanki, sv. Evharistija, ni dovolj sveto, da bi je ne oblatili in ne smešili velikega dogodka, ko se pokloni ves katoliški svet, na čelu mu sam naš presvitli vladar, najsvetejši evharistiji. Hrbet pokazati tem ljudem in niti govoriti in občevati z njimi, ki pripadajo evharističen shod zasmehujoči in zasramujoči socialno-demokratski in liberalni stranki.

Evharističen shod na Dunaju bo dostojno slavljenje presvetega Rešnjega Telesa. Vsi pa se tega lepega praznika katoliškega sveta na Dunaju ne moremo udeležiti. Ljubljansko krščansko-socialno tobačno delavstvo je zato sklenilo, da priredi slavnost najsvetejši Evharistiji na čast doma v Ljubljani. Krščansko-socialno tobačno ljubljansko delavstvo se ni nikdar skrivalo, kadar je šlo za to, da javno pokaže svojo katoliško zavest, zato iskreno pozdravlja sklep naših strokovnih organizacij, da se priredi doma evharistično slavlje krščansko-socialnega tobačnega delavstva in da se skupno poklonimo Izveličarju v podobi zakramenta svetega Rešnjega Telesa doma.

V soboto, dne 14. septembra 1912 priredimo zato v cerkvi nemškega viteškega reda (v križevniški cerkvi) evharistično slavlje, ki se praznuje ob pol 6. uri zjutraj s cerkvenim govorom, s skupnim svetim obhajilom in s sv. mašo. Vsak krščansko-socialen tobačen delavec je dolžan, vsaka krščansko-socialna tobačna delavka v Ljubljani je dolžna, da se našega evharističnega slavlja udeleži.

Častna dolžnost.

Drugi shod avstrijskih krščanskih strokovnih zvez, ki je zboroval lani na Dunaju, se je pečal tudi, kako izvesti velikopotezno agitacijo za pristop krščanskim strokovnim zvezam. Sklenilo se je, da se mora odločno agitirati, agitacija mora biti smotreno izvedena in se mora enotno postopati, da se dosežejo uspehi. Velika okrožja so še zaprta krščanskim strokovnim organizacijam. Na stotisoče delavcev še ne pozna krščanskih strokov-

nih organizacij. To delavstvo še veliko trpi, živi od danes do jutri, izpostavljeno je izkoriščanju velikega kapitala. Pomagati si ne more, ker si ne zna.

Veliko število delavstva, ki se za nič ne briga, tvori nevarnost delavstvu, ki hoče napredovati. S takimi delavci lahko dela veliki kapital, kar hoče. Tlačijo plače, dasi niti sami ne znajo, da jih tlačijo, ker ovirajo tako napredovanje delavstvu, ki je strokovno organizirano. Take delavce najlažje ujamejo socialni demokratje.

Ničesar jim ne moremo očitati, ker smo sami krivi, da je tu in tam še tako. Socialna demokracija žrtvuje velikanske vsofe, da pridobi delavstvo, ki se za nič ne zanima. Denar, ki se porabi za agitacijo, se ne vrže nikdar proč. Število novih članov, ki jih socialna demokracija pridobiva, to dokazuje.

Na omenjenem shodu se je pribilo, da je v naših vrstah manjkalo velikopotezne agitacije. Samoobsebi umljivo se je naglašalo na tem shodu, da tako ne gre naprej in da se mora, kar je še mogoče popraviti. Nikdar se ne smejo zanemarjati temeljne dolžnosti organizacije.

Strokovni komisiji avstrijskih krščanskih strokovnih zvez se je naročilo, da izvede ta sklep. Delegati, zbrani na kongresu so pa tudi znali, da se agitacija brez zadostnih denarnih sredstev ne more izpeljati. Kongres je zato sklenil, da mora vsak član krščanskih strokovnih zvez vsako četrletje prispevati 10 vinarjev agitacijskemu zakladu. Ta sklep velja za vse člane. Našo zvezo je na tem kongresu zastopalo šest delegatov, ki so vsi izjavili, da glasujejo za ta predlog.

Zal, da tega sklepa še niso izvedle vse skupine tudi naše Zveze ne. Upamo, da tiste skupine, ki tega sklepa še niso izvedle, to kmalu store. Pričakujemo, da vsi člani prispejo teh 10 vinarjev.

Tudi krščansko tobačno delavstvo mora skrbeti za to, da napreduje celotna delavska organizacija. Všeč nam je bilo, ker je stala nam ob ustanovitvi naše Zveze na strani državna zveza krščanskih delavskih društev. Takrat smo radi sprejeli pomoč, da smo si pomagali naprej z lastno močjo, a tudi zdaj potrebujemo še skupne pomoči.

Častna dolžnost vseh članov krščanskih strokovnih zvez je, da prispevajo vsako četrletje 10 vinarjev.

Več agitacije!

Letošnji občni zbor Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze se je pečal zelo temeljito z agitacijo. Naglašalo se je,

kako neobhodno potrebno da je zdaj, da se zelo intenzivno agitira. Pred vsem je bilo merodajno pri posvetovanju, da se je leta 1913. pomnožila naša Zveza samo za 13 članov. Nepovoljen uspeh so povzročile tiste skupine, ki agitaciji niso posvetile tiste pozornosti, ki je potrebna.

Zvezina skupina je bila dolžna, da se s to stvarjo bavi. Zvezina skupščina je morala priti do zaključka, da se tako ne more naprej delati in da mora vsaka krajna skupina in vsak član pridobiti Zvezi novih članov. Agitiralo naj bi se po gotovem ključu, da se razvidi, v koliko so krajne skupine izvedle navodila Zvezine skupščine.

O uspehu hočemo danes prvič poročati. Pred vsem obžalujemo, da uspeh ni zadovoljiv. Le dve skupini sta si resno prizadevali, da izvedeta vsem skupinam stavljenemu nalogu. Hainburg je skoraj dosegel število, ki naj bi ga dosegel, Fürstenfeld je pa tako sijajno rešil stavljenemu nalogu, da je storil tretjino več, kolikor je bilo vodstvo skupine dolžno storiti. Naj bi zgledoma Hajnburga in Fürstenfelda sledile tudi druge skupine.

V mesecih aprilu, majniku in juniju so bili na novo sprejeti:

Bavč	7	novih sprejemov,
Fürstenfeld	32	„ „
Hainburg	28	„ „
Hallein	1	„ „
Celovec	„	„ „
Ljubljana	14	„ „
Landskron	1	„ „
Line	7	„ „
Novi Jičín	2	„ „
Rovinj	7	„ „
Švac	11	„ „
Dunaj Ottakring	7	„ „
Cataro	9	„ „

Skupaj . . . 128 novih sprejemov.

Da moremo te številke kontrolirati, je potrebno, da si predočimo stavljenemu si nalogu. Stavili smo si sledečo nalogu:

»Vzemimo, da hočemo do konca leta 1912 pridobiti 1000 novih članov. Ker uči izkušnja, da jih nekaj zopet odpade, moramo pridobiti vsaj 1500 novih članov. Ker imamo 6000 članov, moramo na vsakih 100 članov pridobiti vsaj 25 novih članov. Kolikor sto članov šteje kaka skupina, tolikokrat mora tudi pridobiti do konca leta za vsakih sto po 25 članov. Skupina z 200 člani mora pridobiti do konca leta 50 novih članov, vsak mesec torej štiri, ali vsak teden po enega novega člana. Ali tega skupina z 20 člani ne more storiti?

Površen račun pokaže, da se je pridobila le tretjina članov, ki bi se morala pridobiti. Po navedenem načrtu bi morale skupine vsako četrletje pridobiti novih članov, in sicer:

Bavč	16
Fürstenfeld	24
Hajnburg	32
Hallein	5
Celovec	6
Ljubljana	70
Linc	15
Novi Jičini	14
Rovinj	24
Lacco	55
Švac	36
Sternberg	8
Rennweg	4
Dunaj Ottakring	27
Cvitava	22
Skupaj	361

V drugem četrletju smo torej zaostali za 233 novih članov; ker je bilo že prvo četrletje sprejetih okroglo 150 članov manj, kolikor bi se jih bilo moralo sprejeti, znaša primanjkljaj prvo poletje okroglo 400. Ali naj ostane to tako tudi drugo poletje?

Priznavamo, da nastajajo tu in tam ovire, ki se lahko ne premagajo. Več skupin je tudi doseglo to tako visoko število, da se znatno ne more več dvigniti. Večina skupin pa lahko in mora še zelo veliko storiti.

Zvezina skupščina je priporočala, da naj se ustanove posebne agitacijske komisije, ki naj uvedejo potrebno agitacijsko delo in ki naj izvedejo agitacijo. Tiste skupine, ki teh komisij še niso določile, naj to kmalu store. Kaj da naj store, lahko same sklepajo iz pregleda.

Sodelovati pa morajo tudi člani, ki so poklicani, da tudi pri agitaciji sodelujejo. Člani nimajo pravice, da zvrčajo vse delo in celo agitacijo le na odbor, če hočejo veljati kot pravi, zavedni člani strokovnih organizacij. Nikdar počivati, marveč vedno agitirati, da se naša organizacija izpopolni. Brez dela ni plačila, brez vztrajnosti ni uspeha. Zato na skupno delo!

× × ×

Ljubljanska krajna skupina Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze je že določila agitacijsko komisijo, ki se še primerčno pomnoži.

Avstrijska krščanska strokovna društva l. 1911.

(Konec.)

Kakor lani so se tudi letos po možnosti v številkah označila plačilna gibanja in stavke. Organizacije, ki so osredotočene v osrednji komisiji, so se udeležile 124 plačilnih gibanj. V 55 slučajih se je stavkalo, v petih slučajih so bili delavci izključeni od dela.

Med 124 plačilnimi gibanji se jih je izvedlo samostojno 47, skupno z drugimi organizacijami pa 77. V 57 slučajih je bila večina krščansko organizovana. Akcije državnih in mestnih delavcev so tudi letos skoraj izključno vodile krščanske organizacije. Za delavstvo se je doseglo 3,506.000 K več plače, delo se je pa znižalo za okroglo 50.000 ur. Dejansko so te številke še višje, ker se vsi uspehi s števiki ne morejo opisati.

Lani se je sklenila prva kolektivna pogodba glede na poljedelsko delavstvo in sicer ga je sklenilo na Češkem krščansko-strokovno društvo „Delavska samopomoč v Dobručanu“. Udeleženih je 100 delavcev, ki so se jim zvišale plače za približno 2000 K.

Akcije za državne in mestne delavce in uslužbence so dosegle znatne uspehe. Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza je vložila za delavstvo, vposleno po c. kr. tobačnih tvornicah, spomenico, vsled katere so se izvedle višje službene doklade in vzravnave plač, ki so znašale l. 1912 1,600.000 K. Nadalje je izvedla ta zveza draginjsko akcijo, vsled katere se je predčasno izplačalo 700.000 K. Zveza lesnih delavcev je dosegla za gozdno delavstvo zvišanje, ki znaša povprečno na dan 30 vinarjev. Zveza telefonskih in brzojavnih delavcev je dosegla draginjsko doklado za 880 oseb v višini 71.000 K. Kovinarska zveza je dosegla za delavce po delavnicah na teden draginjsko doklado 1'50 K in tedensko izboljšanje plač v višini 1 krone 15 vinarjev. Strokovno društvo uslužbencev po dunajskih cestah je izposlovalo 4500 delavcem zvišanje dnevne plače po 35 in za 200 delavcev po 40 vinarjev dnevno. Zveza bolniških strežnic je izposlovala 200 strežnicam draginjsko doklado od 4 do 20 K mesečno. Dosegle so se pa tudi druge izboljšave državam in mestnim delavcem, ki se ne morejo izraziti v številkah.

Leta 1911 so izdajale osrednji komisiji priklopljene strokovne zveze 17 strokovnih listov. Vsak teden je izhajal list: „Textilarbeiterzeitung“. Dvakrat mesečno so pa izhajali:

„Der christliche Gewerkschafter“,
 „Der Bäckerarbeiter“,
 „Österr. Salinen- und Bergarbeiter-
 zeitung.

„Österr. Ungr. Eisenbahnerzeitung“,
 „Allg. österr. Fuhrwerkszeitung“,
 „Gastgewerbliches Zentralorgan“,
 „Holzarbeiterzeitung“,
 „Metallarbeiterzeitung“,
 „Mysl Robotnicza“, glasilo poljske
 strokovne zveze.

„Fachblatt der Tabakarbeiter“.

Enkrat mesečno izhajajo:

„Das gleiche Recht“. Glasilo trgov-
 skih pomožnih delavcev.

„Einigkeit“, glasilo prekajevalcev in
 mesarjev.

„Robotnik chrzeščijemskoj“, poljsko
 glasilo tekstilnega delavstva.

„Glasnik“, slovensko glasilo avstrijske
 krščanske tobačne delavske zveze.

Krščanska strokovna društva bele-
 žijo tudi minulo leto lepe uspehe v ko-
 rist svojih članov. Blagajniške razmere
 so se tudi ugodno razvijale, ker se je
 premoženje pomnožilo. Zato smo z uspe-
 hom l. 1911 lahko zadovoljni.

Glavna naloga tovarišev in tovarišic
 mora biti, izobraziti lepo četo sodelavcev,
 da se delo porazdeli! Le tako bomo na-
 predovali!

Jesensko delo.

Malo še, in jesen prične. Pravijo, da
 poleti ni mogoče tako živahno delovati v
 organizacijah, kakor druge čase, kar se-
 veda ni dokazano, a če je tako, se mora
 jeseni pričeti živahno agitacijsko organi-
 zacijsko delo. Po društvih se marljiveje
 deluje, kar je zelo, zelo potrebno. Nikjer
 pa ni tako nevarno, kakor po strokovnih
 organizacijah, če delo počiva. Ne more se
 ugovarjati, da morajo tudi zaupniki ne-
 kaj časa počivati, dasi o strokovno dru-
 štvnem življenju ne more biti o počitku
 niti govora. Vsekakor je organizacijsko
 delovanje poleti hladnejše, a ko mine po-
 letje, se mora delo podvojiti.

To ne velja samo zaupnikom, dasi
 sloni na njih ramah celo delo. Vodstva
 krajnih skupin naj vse potrebno preskrbe,
 da delo pozimi in jeseni ne bo počivalo.
 Vsaka skupina naj si izdela načrt, kaj da
 hoče izvesti. Predvsem naj se posvetuje
 o tem, koliko zaupnikov na potrebuje od-
 bor, če njih število zadošča, če store vsi
 zaupniki v polni meri svojo dolžnost, če
 ne kaže tega ali drugega zaupnika zame-
 njati z drugim. Vodstvo skupine naj se
 tudi peča z vprašanjem, kako izšolati in
 izobraževati zaupnike.

Skupine naj se tudi posvetujejo o
 strokovnem glasilu. Ob tej priliki hočemo
 opozarjati da strokovna glasila niso samo
 za to tu, da objavljajo le pritožbe o delav-
 skih razmerah. Strokovna glasila imajo
 marveč še druge dolžnosti. Niso pokliza-
 na samo zato, da zastopajo gospodarske
 koristi svojih članov, marveč da tudi iz-
 obrazujejo in izšolajo svoje člane. Vsi
 člani so zato poklicani, da sodelujejo pri
 »Zvezinem« glasilu. Ker se zdi članom
 važno, to naj listu poročajo. Skrbi naj se
 pa tudi za to, da čitajo strokovno glasilo
 tudi vsi člani. Potrebno je zato, da se za-
 upniki vsaj enkrat pouče, kako važen da
 je delavski tisk in kako potrebno je, da
 čitajo vsi člani svoj list.

Posvetovati se tudi mora, da se uve-
 dejo poučni tečaji, diskusijski večeri in
 morebitno predčitanje. Mogoče kaže tudi
 razmotrivati, če bi morebiti ne bila po-
 trebna lastna knjižnica.

Dela dovolj! To delo morajo izvesti v
 prvi vrsti vodstva krajnih skupin in za-
 upniki. A tudi nasproti članom morajo
 vodstva strokovnih organizacij izpolnje-
 vati dolžnosti.

V prvi vrsti se mora agitirati in zo-
 pet agitirati. Število članov naše zveze
 se mora tudi v Ljubljani še zdatno po-
 množiti. Ljubljansko krščansko-socialno
 tobačno delavstvo tvori sicer najmočnej-
 šo skupino naše Zveze, a delo in agitacija
 ne smeta počivati. Z gorečnostjo in z vne-
 mo še lahko pomnožimo število članov
 Avstrijske krščansko-socialne tobačne
 delavske zveze!

Pridno naj se čita »Glasnik«, agitira
 naj se tudi za »Našo Moč«, list, ki je zelo
 koristen tudi tobačnemu delavstvu in bi
 nastala velika vrzel, ko bi prenehal, kar
 ob časih, ko razven delavstva samega
 zanj nihče ne dela, ni nikakor izključeno.

In shodi!

Kadar se vrši shod tobačnega delav-
 stva, takrat vsi in vse nanj! Zavedni čla-
 ni, pripeljite na shode tudi take, ki so v
 društvu morebiti le zaradi podpor.

Koliko dolžnosti, kaj ne, in koliko de-
 la nas še čaka.

Naše geslo bodi zato: Naprej! Ne kar
 mora, kar **more** član je storiti dolžan. De-
 lo je krščanska dolžnost, a ne zadostuje
 le delo, da se dvigne naš gmoten položaj,
 posameznika, marveč da se dvigne de-
 lavstvo tudi kulturno. Nikjer se pa delav-
 stvu ne nudi taka prilika, kot v strokov-
 nih društvih delovati. Temu delu naj se
 nihče ne izogne. Delo ni lahko. Zahtevajo
 se napor in žrtve, a hvaležno je in dovede
 do uspehov!

Delavski odbori in razsodišča.

Dne 18. junija je kršč.-soc. poslanec dr. Schoepfer v poslanski zbornici predlagal, da naj se uvedejo delavski odbori in razsodišča. Predlog je vzbudil v socialno političnih krogih veliko pozornost. Saj gre za to, da se dosedanja osebna delavska pogodba po tvornicah nadomesti s skupnimi pravno veljavnimi pogodbami in da se prenesa cena najznamenitejših socialno političnih pridobitev v Avstraliji in na Angleškem tudi v avstrijske razmere.

S tem predlogom se je napravil v Avstriji prvi korak, da se delavne razmere uredi po postavodaji in z upravo, dogodek, ki se mora zabeležiti v povestnici razvoja narodnega gospodarstva. Pred stoletjem je še veda o narodnem gospodarstvu učila, da aje nazadnjaško, če se določijo plače s postavo, marveč da odločuje o višini plače le ponudba in pa povpraševanje po delu, kakšni pogoji da naj se za plačo delu določijo. Najslavnejša narodnogospodarska pisateljica tiste dobe, Turgot in Smith, sta odločno ugovarjala, da bi postava smela določati plače.

Časi so se od takrat zelo izpremenili in ž njimi način, kako se proizvaja blago. Moderna industrija je delo najpodrobnejše razdelila. Izdelavanje je razdeljeno v posamezne dele, ki se morajo natančno vjemati. Delovni pogoji zato niso več osebni, marveč skupni. Posamezni delavec ne tvori več drobcu, ki se v družbi izgubi; osebnih delovnih pogojev ni več. Temu dejstvu danes resno nihče več ne ugovarja, tudi v Avstriji ne, kjer se tudi vsako leto pomnožuje število skupnih delavskih pogodb.

V Avstraliji, v Novi Fundlandiji in v Kanadi se je prvič poizkusilo po razsodiščih, ki so podobno sodiščem postopale, urediti delavske pogodbe. Poizkusi so se tako dobro obnesli, da so si jih tudi na Angleškem zaželeli. Pomisleki so pač nastali, ki so pa ob zadnji veliki stavki premogarjev se hitro odpravili. Bali so se socialne sile, a končno so morali le lestnike rudnikov na južnem Valeškem in na Škotskem prisiliti, da so dovolili premogokopom najnižje plače.

Na Angleškem dandanes razsodišča že zelo uspešno delujejo in določajo podrobno vpeljavo skupnih pogodb in jim priznavajo postavno veljavo. Praktična izpeljava je še res težavna, a dr. Schöpferjev predlog se tej težavi izogne in ustvarja delavske odbore, ki naj bi pazili na to, če se sklepi razsodišč tudi izvajajo.

Delavski odbori naj bi v prvi vrsti pospeševali dobro razmerje med delodajalcem in med delojemalcem in vzravnavali nasprotstva. Njih delokrog je predvsem, da presojujejo, če so delovni redi dobri ali če potrebujejo izprememb. Preiskavali in če le mogoče izlepa naj bi rešavali tudi pritožbe in spore glede na delavsko razmerje.

Najvažnejša določila obsegata paragrafa 18. in 19. Schöpferjevega zakonskega načrta, ki določata, da se mora doseči pri obravnavah ali poravnava ali se pa izda razsodba, ki jo izdela načelstvo urada sporazumno s prisledniki. Če se tudi sklep večine ne doseže, odločuje načelnik. Poravnava ali razsodba mora natančno opisati sporen slučaj. Po postopanju razsodišča novo urejeno delavno razmerje velja v okrožju prizadetega podjetja. Izpeljavo nadzorujejo obrtni nadzorniki skupno z delavskimi odbori. Tri mesece po razglasitvi razsodbe niso nasprotno delavske pogodbe več veljavne. Delodajalci, ki ne plačujejo določenih najmanjših plač, se kaznujejo na naznanilo obrtnega nadzornika ali delavskega odbora z denarnimi globami do 5000 K.

Dr. Schöpferjev predlog je zato značilen, ker se mora postopanje razsodišča končati z gotovim uspehom in da se mora sklep tudi izvesti in je v tem oziru sličen avstralskemu in kanadskemu zakonu in se razločuje v tem tudi od vladnih zakonskih načrtov leta 1891 in 1894, ki sta nameravala zgolj fakultativna razsodišča. S Schöpferjevo postavo bi se domača industrija zelo zagotovila in bi se izlepa poravnavali spori, kar je zelo pametno.

Mednarodne zveze kršč. strokovno organiziranega delavstva.

Po vseh državah se krepko dviguje krščansko strokovno organizirano delavstvo v veliko jezo in nevoljo rdeče socialne demokracije. Na temelju večno veljavnih nauk krščanstva brani krščansko delavstvo svoje gospodarske in socialne pravice in hoče tudi rdečemu žrelu iztrgati svoje zapeljane tovariše in tovarišice. Krščansko delavstvo se združuje v krščanskih strokovnih društvih že malone po vseh evropskih državah. Po zadnjem statističnem izkazu je združenih v krščanskih strokovnih društvih:

v Nemčiji	350.574 članov,
» Avstriji	82.052 »
» Belgiji	75.000 »
» Nizozemski	6.507 »

» Švici	15.060	»
» Italiji	12.079	»
» Franciji	10.000	»

Te številke morajo razveseliti vsakega strokovno zavednega krščanskega delavca in delavko, ker dokazujejo, da ni res, da mora biti delavstvo socialnodemokratsko. Mogoče bi se lahko po posameznih deželah dosegli lepši uspehi, a manjka marsikje smotrenega, enotnega in velikopoteznega dela.

Malenkostni razlogi ovirajo mnogokje važne in potrebne organizatorične uspehe. Velikanska naloga čaka voditelje krščanskih delavcev, da uredi marsikje razcepljene razmere. Mednarodne razmere se bodo morale z dobrim svetom in v dejanju pospeševati. Izkušnje starejših organizacij se morajo pač po deželah, ki so zaostale, upoštevati.

Težavne so osobito razmere v Avstriji. Potrebno je, da je tudi v Avstriji delavstvo mednarodno organizirano.

Če se govori o mednarodnih zvezah, človek nehote misli na socialne demokrate, ki vedno bobnajo o svojih mednarodnih zvezah, a pri njih mednarodnih zborih izkuhajo le malo pametnega.

Posamezne krščanske strokovne zveze so se tu in tam udeležile splošnih mednarodnih poklicnih posvetovanj skupno s socialnimi demokrati, a kako so ž njimi postopali? Krščanske tekstilne zveze so leta 1902 postavili pred vrata, ker so izjavile, da obsojajo razredni boj. S socialnimi demokrati ni niti radi njih nestrpnosti strokovno mogoče skupno delovati.

Tudi krščanski strokovno organizirani rudarji so opustili skupno postopanje s socialnimi demokrati, ker so doživeli preveč razočaranj.

S socialnimi demokrati se ne more skupno sodelovati. Zato se mora nasproti mednarodni socialni demokraciji postaviti nasproti mednarodna zveza krščanskih strokovnih zvez.

Socialne zadeve.

VI. mednarodni shod krščanskih tekstilnih delavskih strokovnih organizacij.

Dne 29. julija 1912 je pričel na Dunaju zborovati VI. mednarodni shod krščanskega tekstilnega delavstva. Nasprotniki krščanske strokovne organizacije mnogokrat kriče, češ, da krščansko misleče delavstvo ničesar ne pomeni, a to ni res. Danes tvori krščansko delavstvo že močno gospodarsko združeno moč v naši stari Evropi. Saj je združenih v krščanskih strokovnih zvezah v Nemčiji 350.574, v Av-

stro-Ogrsi 82.052, v Belgiji 75.000, na Nizozemskem 6507, v Švici 15.060, v Italiji 12 tisoč 89 in na Francoskem 10.00 delavcev in delavk. Danes se krščanske strokovne zveze ne omejujejo več le na posamezne kraje, tudi meje držav so jim že postale pretesne, velike krščanske strokovne zveze po posameznih državah se vežejo s sličnimi zvezami po drugih državah. Kakor delavstvo izkoriščajoči kapital ne pozna nobenih meja, tako dovede tudi razvoj v strokovnih zvezah združenih delavskih moči do velikih mednarodnih strokovnih zvez. Že leta 1908. se je ustanovila v Curihu mednarodna zveza krščanskih strokovnih zvez. Med avstrijskimi krščanskimi strokovnimi zvezami so pa sklenile zveze lesni delavcev, kovinarjev in strojarjev pogodbe z inozemskimi krščanskimi strokovnimi zvezami. Najmočnejšo mednarodno zvezo krščanskih strokovnih zvez pa tvori tekstilno delavstvo, ki združuje krščansko strokovno združeno tekstilno delavstvo v Nemčiji, Avstriji, Italiji, na Nizozemskem, v Belgiji in v Švici. Te krščanske tekstilne zveze imajo medsebojno pogodbo, ki se na dve leti obnovi in določa, da se ob velikih plačilnih bojih podpirajo posamezne zveze in mednarodne blagajne. Člani združenih zvez se sprejemajo, če se preselijo v drugo okrožje, v dotično zvezo, ne da bi morali plačevati pristopnino in se jim takoj, ko prekoračijo mejo, izplačuje popotna podpora. Združene zveze prispevajo mednarodni blagajni vsako leto za vsakega člana 10 fenigov. Nas zanima predvsem, kaj da so razpravljali zastopniki avstrijskega tekstilnega delavstva na svojem VI. mednarodnem kongresu na Dunaju. Huis-sing je poročal, da so tekstilne krščanske strokovne zveze od zadnjega kongresa leta 1910. v Milanu lepo napredovale. Naglašal je, da se mora razširiti smisel za strokovno organizacijo krščanskega tekstilnega delavstva tudi po takih krajih, kjer še ni naša strokovna misel vkoreninjena. Ozirati pa se mora povsod na posebne razmere posameznih krajev in posebnih svojstev ljudskega značaja. Nadalje se mora pospeševati praktično organizacijsko delo. Ustanovi naj se mednarodna blagajna, ki podpiraj v posebnih slučajih združene zveze, da se varujejo pravice članov pri preseljevanju. V vseh strokovnih organizacijskih vprašanjih naj si zveze medsebojno svetujejo in praktično pomagajo; kakor naj se tudi ob velikih stavkah in ob izključitvah z dela podpirajo in skrbe, da ne bodo delali skaze delavstvu v plačilnih bojih delavci iz drugih krajev. Dela naj se na to, da se sklepajo tarifne pogodbe, da se nadzira, kako

se izpolnjujejo določila o delavskem varstvu in delavskem zavarovanju. Končno se je sklenilo v Milanu, da se nasproti mednarodno organizirani socialno demokratski tekstilni organizaciji postavi nasproti mednarodna krščanska tekstilna zveza. V zadnjih desetih letih se je ta program veliko bolj uresničeval, kakor se je to moglo takrat misliti in pričakovati. Povsod, kjer obstoja mednarodna zveza, je krščansko strokovno gibanje izredno dobro napredovalo. Od milanskega mednarodnega shoda se je položaj na trgu z ozirom na tekstilno industrijo po krizah leta 1909. in 1910. sicer nekoliko izboljšal, a ne tako, kakor bi bilo želeli. Zlasti občutno je bila prizadeta bombaževa industrija, ker je primanjkovalo bambaža in ker so bile zato cene surovemu blagu zelo visoke. Splošno so bile zato razmere jako slabe, kar je seveda moralo vplivati tudi na razvoj krščanskih strokovnih zvez, ker je manjkalo dela, ker je bilo blago slabo in ker je brezposelnost vplivala na življenje tekstilnega delavstva. Radi slabega gospodarskega položaja je število članov nekoliko padlo. Po posameznih deželah so vplivale na razvoj še druge okoliščine. V Avstriji so nekoliko na poti narodni spori, vplivale so tudi državnozbornske volitve. V Belgiji je pa naša organizacija lepo napredovala, dasi so jo socialni demokratje skušali uničiti tako, da so rajši stavkali, kakor pa da bi bili skupno s krščansko organiziranim delavstvom hoteli delati. Glede na plačilna gibanja in stavke se dela na to, da naj se vsi plačilni in delavski spori če le mogoče na miren način poravnajo. Izkušnja je pokazala, da se mirnim potom za delavce in za organizacijo lahko več doseže, kakor s stavko. Če se pa mora kljub temu poseči po orožju stavke, jo vodijo naše zveze stvarno, a obenem ostro ino dločno. Plačilne in delavske spore so povzročile zahteve delavcev, da se izboljšajo plače, da se prepreči znižanje plač, da se zniža delovna doba, da se doseže pros'o sobotno popoldne, slabo blago, čakanje na blago, prevelike in nepravične globe, slabo občevanje z delavstvom itd. Veselo znamenje je, ker napreduje mirna poravnava sporov. Upati je zato, da se pomnoži število tarifnih pogodb, dasi zdaj delodajalci še odklanjajo tarifne pogodbe. Tajništvo je storilo vse, da se tudi na Francoskem in Španskem priklopijo krščanske strokovne zveze mednarodni zvezi. Na Francoskem zdaj še mednarodni zvezi ne zaupajo, na Španskem pa dela tajništvo v Barceloni na to, da se zvežejo posamezne krščanske strokovne organizacije tekstilnega delavstva. Španci so že v pismeni zvezi z mednarod-

nim tajništvom krščanskih strokovnih zvez v Kolinu. V pismeni zvezi je mednarodna zveza tudi z voditeljem angleškega strokovnega organiziranega tekstilnega delavstva, Shavom. Mednarodno tajništvo je redno obveščalo posamezne deželne organizacije o stanju organizacij, o položaju na gospodarskem trgu, o plačilnih stremljenjih in o plačilnih bojih in o vseh zadevah, ki tičejo tekstilno delavstvo kakor tudi o socialni postavodaji. Posamezne strokovne zveze se razdeljujejo takole: V Nemčiji štejejo 40.600 članov. Premoženje znaša 865.490 frankov, v Avstriji šteje krščanska tekstilna strokovna zveza 10.100 članov, premoženje znaša 51.500 frankov, v Belgiji je 9600 članov, premoženje znaša 90.000 frankov, na Nizozemskem je 3100 članov, premoženje znaša 19.000 frankov, v Švici je 8600 članov, premoženje znaša 107.800 frankov, v Italiji je 4200 članov, premoženje znaša 4800 frankov.

Narodno gospodarski tečaj se prične na Dunaju dne 16. septembra 1912. Trajal bo do 1. oktobra. Spred se je določil ta-le: 1. teden. Ponedeljek: Temeljna načela narodnega gospodarstva. Pričetki nemškega gospodarskega življenja. Torek: Mestno gospodarstvo v srednjem veku. Obrtni cunfci. Sreda: Preosnova gospodarskega življenja v novi dobi. Četrtek: Liberalizem. Kapitalistično gospodarstvo. Petek in sobota: Moderna industrija (akcijske družbe, karteli in trusti), popoldne: Društveno pravo. 2. teden. Ponedeljek: Socializem in socialna demokracija. (Nadaljevanje.) Sreda: Krščanska socialna preosnova. Četrtek: Delavsko vprašanje. Petek: Delavska strokovna društva. Sobota: Verska delavska društva. Popoldne: Praktično delo po društvih. 3. teden. Ponedeljek: Delavec in podjetnik. Torek: Zakonito delavsko varstvo. Popoldne: Obrtna higijena. Sreda: Delavsko zavarovanje. Popoldne: Kako varuje delavec svojo pravico. Četrtek: Izbrana poglavja iz avstrijskega obrtnega reda. Petek: Avstrijska obrtna politika v 19. in v 20. stoletju. Sobota: Avstrijska ustava. Popoldne: Delavska tajništva. 4. teden. Agrarna politika v okvirju ljudskega narodnega gospodarstva. Torek: Temeljna načela avstrijske carinske in trgovinske politike. Sreda: Temeljna načela avstrijske finančne politike. Četrtek: Avstrijski davki in davčna politika. Proračun. Petek: Denar, banke in borza v novodobnem gospodarskem razvoju. Sobota: Dolžnosti moderne države. Predavalo se bo na Dunaju, I. okraj, Predigergasse 5, 2. nadstropje, vrata sedma, in sicer od 8. do 12. ure popoldne s polurnim odmorom. Popoldne

se bo predavalo, kadar se bo, pred večernimi razgovori, ki se prično zvečer ob 7. uri, ko bodo udeleženci tečaja o predavanjih samostojno prednašali. Tečaj je brezplačen. Udeležba naj se javi do 1. septembra t. l. na naslov: Centralstelle des katholischen Volksbundes, Wien I, Prediger-gasse 5. Pozivamo tiste naše organizacije, ki nameravajo poslati delegate na kurz, da naj se nemudoma odločijo!

× × ×

Bavč. Letos dobimo zavetišče za 20 dojenčkov. Zavetišče se gradi v delavskem parku, na lepem, solnčnem in na zračnem prostoru, ne da bi izgubilo delavstvo ob počivanju kaj prostora. Lani smo prosili, da naj se preskrbi prostor, kjer bi delavstvo lahko sušilo mokro obleko, osobito zunanjo. Tudi tej prošnji se je ugodilo in dobi delavstvo v kleti prostor, kjer se bo lahko sušila mokra obleka. Želimo še, da kmalu dobimo prepotrebno tvorniško kopališče.

Rennweg. Dne 1. julija je praznoval tvorniški zdravnik dr. Resniczek 25-letnico, odkar posluje v tvornici. Delavstvo mu je izročilo v spomin njegovo podobno v lepem okvirju.

Ottakring. Pri podelitvi dopustov je v tvornici uvedeno, da se nastavijo za delavstvo na dopustu substituti. Le v »sprengi«, v »trockenstubi« in pri »verpakerjih« se to ne godi. Delavstvo v »sprengi« prosi že tri leta, da bi se napravili električni ventilatorji. Zrak je namreč tu zelo vroč osobito poleti. V

pralnici je potrebno, da dobe delavke črevlje iz kavčuga, kakršne imajo v šprengi. Delavke morajo stati po dva dni v vodi, leseni črevlji se pa niso izkazali in so zato perice vse gihtične.

Hajnburg. Kakor vsako leto, je tudi letos priredila naša skupina 4. avgusta sveto mašo za rajne člane skupine.

ZAPISNIK

V. skupščine „Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze“
je izšel.

ZAPISNIK

objavlja obširno poročilo o razpravah V. redne glavne skupščine „Zveze“.

Cena samo 30 vin.

Prav je, da si ga vsaki in vsaka, ki zna nemško, naroči.

○○○ PRAVKAR JE IZŠEL ○○○

FAMILIEN-KALENDER

AVSTRIJSKEGA KRŠČANSKEGA TOBAČNEGA DELAVSTVA! — KDOR ZNA NEMŠKI, NAJ GA NAROČI PRI SKUPINI.

STANE SAMO 60 VINARJEV!